

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту
Зав. кафедри
економіки та економічної теорії
С.Г. Батажок
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«30» листопада 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ КОМЕРЦІЙНОГО
БАНКУ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ АТ «ОЩАДБАНК»)

Виконала Шинкарук Ю.В.

Керівник канд. екон. наук., доцент Батажок С.Г.

Рецензент канд. екон. наук., доцент Драган О.О.

Я, Шинкарук Ю.В. (ПІБ здобувача), засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний

Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую

Гарант ОПП «Економіка»

канд. екон. наук., доцент Понедільчук Т.В.

«17» листопада 2020 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача

Шинкарук Ю.В.

Тема «Ефективність управління капіталом комерційного банку» (за матеріалами АТ «Ощадбанк»)

Затверджено наказом ректора № 6/3 від 25 січня 2021 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі:

- уточнити сутність терміну «капітал банку» його функції та класифікація;
- визначити теоретичні основи порядку оцінки вартості та достатності капіталу;
- дослідити методи управління капіталом комерційних банків;
- дослідити сучасний стан і рівень розвитку банківського капіталу;
- визначити стан, структуру та динаміку основних показників, що характеризують капітал комерційних банків України;
- проаналізувати достатність капіталу та управління ним в АТ «Ощадбанк»;
- виявити механізми вдосконалення капіталом комерційних банків України;
- обґрунтувати стратегію поповнення капіталом в АТ «Ощадбанк».

Вихідні дані Нормативно-правові акти України, монографічна література, періодичні видання, матеріали мережі Інтернет, практичні матеріали та фінансова звітність АТ «Ощадбанк»

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	<u>листопад 2020</u>	<u>січень 2021 р.</u>
Методична частина	<u>лютий-березень 2021</u>	<u>березень 2021 р.</u>
Дослідницька частина	<u>квітень-липень 2021</u>	<u>липень 2021 р.</u>
Оформлення роботи	<u>вересень 2021</u>	<u>вересень 2021 р.</u>
Перевірка на плагіат	<u>новоїм 2021</u>	<u>новоїм 2021 р.</u>
Подання на рецензування	<u>листопад 2021</u>	<u>листопад 2021 р.</u>
Попередній розгляд на кафедрі	<u>листопад 2021 р.</u>	<u>листопад 2021 р.</u>

Керівник кваліфікаційної роботи

підпис

Здобувач

підпис

вчене звання, прізвище, ініціали

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «22» листопада 2020 р.

АНОТАЦІЯ

Шинкарук Ю.В. Ефективність управління капіталом комерційного банку.

Досліджено теоретичні засади управління капіталом комерційного банку та його вдосконалення на підставі аналізу наявної практики в Україні.

Використано методи економічного аналізу та вивчення економічних процесів, синтезу, статистичного аналізу, нормативно-розрахунковий, групувань, аналогії, планування та інші.

Підтверджено, що управління власним капіталом банку має важливе значення для забезпечення стійкості активів, зобов'язань, підвищення прибутковості, захисту від ризиків. Встановлено, що головними джерелами збільшення капіталу комерційних банків є внутрішні і зовнішні джерела. З'ясовано, що фактор прибутку є вирішальним як в управлінні банком у цілому, так і власним капіталом зокрема.

Зроблено висновок, що власний капітал АТ «Ощадбанк» знаходиться на межі достатності. Управління власним капіталом в АТ «Ощадбанк» здійснюється у відповідності з використання сучасних інструментів нарощуванням й управлінням капіталом (внутрішні і зовнішні джерела поповнення). Обґрунтовано ефективні шляхи збільшення капіталу банками та механізм їх здійснення в комерційних банках України.

Ознайомлено із Стратегією виходу держави з капіталу АТ «Ощадбанк» (банків державного сектору) для забезпечення досягнення макроекономічного зростання шляхом створення більш стабільної фінансової системи. Основною метою держави є залучення фінансово та операційно спроможних інвесторів, із розбудованою та добре функціонуючою банківською діяльністю, що ведуть діяльність згідно з найвищими стандартами в цій галузі.

Апробацію дана магістерська робота в АТ «Ощадбанк» не пройшла, але основні положення магістерської роботи можуть бути використані для вдосконалення діяльності щодо управління капіталом банку.

Науково-практичні результати дослідження представлені науковою працею на тему «Аналіз структури капіталу банків України» та доповідались і обговорювались на міжнародній науково-практичній конференції магістрантів «Наукові пошуки молоді у XXI столітті» 18 листопада 2021 року:

Кваліфікаційна робота магістра містить 130 сторінок, 20 таблиць, список використаних джерел із 54 найменувань та додатків.

Ключові слова: банківський капітал, регулятивний капітал, статутний капітал, активи банку, зобов'язання банку, балансовий капітал.

ANNOTATION

Shinkaruk Yu.V. The efficiency of capital management of a commercial bank.

The theoretical principles of capital management of a commercial bank and its improvement are studied on the basis of the analysis of the existing practice in Ukraine.

Methods of economic analysis and study of economic processes, synthesis, statistical analysis, normative-calculation, groupings, analogies, planning and others are used.

It is confirmed that the management of the bank's equity is important to ensure the stability of assets, liabilities, increase profitability, risk protection. It is established that the main sources of capital increase of commercial banks are internal and external sources. It has been found that the profit factor is crucial both in the management of the bank in general and in equity in particular.

It is concluded that the equity of Oschadbank JSC is on the verge of sufficiency. Equity management in JSC "Savings Bank" is carried out in accordance with the use of modern tools for building and capital management (internal and external sources of replenishment). Effective ways to increase capital by banks and the mechanism of their implementation in commercial banks of Ukraine are substantiated.

Acquainted with the Strategy of the state's withdrawal from the capital of Oschadbank JSC (public sector banks) to ensure the achievement of macroeconomic growth by creating a more stable financial system. The main goal of the state is to attract financially and operationally viable investors, with well-developed and well-functioning banking activities, operating in accordance with the highest standards in this area.

This master's thesis has not been tested at Oschadbank JSC, but the main provisions of the master's thesis can be used to improve the bank's capital management activities.

Scientific and practical results of the study are presented in a scientific paper on "Analysis of the capital structure of Ukrainian banks" and reported and discussed at the international scientific-practical conference of undergraduates "Scientific research of youth in the XXI century" on November 18, 2021:

The master's qualification work contains 130 pages, 20 tables, the list of the used sources from 54 names and appendices.

Keywords: bank capital, regulatory capital, authorized capital, bank assets, bank liabilities, balance sheet capital.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКУ	11
1.1. Економічна сутність капіталу комерційного банку його функції та класифікація	11
1.2. Методичні засади щодо оцінки вартості та достатності капіталу комерційного банку	30
1.3. Методи управління капіталом банку	42
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ	54
2.1. Аналіз капіталу комерційних банків України	54
2.2. Оцінка достатності капіталу АТ «Державний ощадний банк України»	72
2.3. Оцінка управління капіталом АТ «Державний ощадний банк України»	88
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ	94
3.1. Оцінка факторів розвитку капіталу комерційних банків України	94
3.2.. Стратегія поповнення капіталом АТ «Ощадбанк»	112
ВИСНОВКИ	120
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	124
ДОДАТКИ	130

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
4. Меморандум порозуміння між урядом України та АТ «Державний ощадний банк України» та Європейським банком реконструкції та розвитку відносно підтримки реформ Ощадбанку та його підготовки до приватизації URL: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/MoU_Final_UKR_execution%20version_24_11_16.pdf
5. Постанова КМУ «Деякі питання діяльності публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України"» від 25.02.2003 №261. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/261-2003-%D0%BF/page>.
6. Постанова 28.08.2001 № 368 (Редакція від 03.08.2017) Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/paran105#n105> 134
7. Алексєєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія / М. Д. Алексєєнко. К. : КНЕУ, 2012. 276 с.
8. Андрейків Т.Я. Суть та значення фінансових ресурсів банку в забезпеченні його стабільності / Т.Я. Андрейків, П.М. Сенищ, М.М. Сивуляк. URL: http://journalslute.lviv.ua/journal/20_2017/14.pdf
9. Бодрецький М. В. Управління власним капіталом банків / М. В. Бодрецький // Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 23. С. 66- 68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_23_15
10. Бойко Ю. Теоретичні та практичні аспекти вдосконалення фінансово-кредитного механізму. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vtneu/2010_1/1_2010/01Bojko.pdf.

11. Борисенко І. І. Теоретико суттєвий аспект дефініції «фінансові ресурси банківських установ» / І. І. Борисенко // Культура народів Причорномор'я. 2007. №120. С. 110–113
12. Васюренко Л.Ф. Ресурси комерційного банку: теоретичний та прикладний аналіз: монографія. / Л.Ф. Васюренко, І. М. Федосік . Харків: ПП Яковлева, 2003. 88 с.
13. Вовчак О.Д. Систематизація та удосконалення класифікації ресурсної бази банків / О.Д. Вовчак, М.С. Алілуйко // Деньги, финансы и кредит. 2015. №1/7 (21). С. 57-60.
14. Вовчак, О. Д. Кредит і банківська справа: підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. К.: Знання. 2008. 564 с.
15. Волахата К.О. Сутність і значення ресурсної бази банків / К.О. 99 Волохата // Вісник університету банківської справи Національного банку України. 2011. – №1. С.147-154.
16. Герасименко В. Управління власним капіталом банку в Україні в умовах фінансової кризи / В. Герасименко, Р. Герасименко // Вісник НБУ, 2010. -№10. С.12-17
17. Галіцейська Ю. Теоретичні основи формування ресурсної політики комерційних банків та її особливості в сучасних економічних умовах / Ю. Галіцейська // Світ фінансів. 2012. №1. С. 94-101.
18. Добровольська І. О. Узагальнення сутнісного розуміння та визначення поняття «ресурсний потенціал банку» / І. О. Добровольська // Інноваційна економіка. 2011. №6 (25). С. 274–278.
19. Домбровська Л. В. Сучасні тенденції в управлінні ресурсами комерційних банків України / Л. В. Домбровська, В.К. Потриваєва // Інвестиції: практика та досвід. 2018. №21. С. 39–44.
20. Дзюблюк О.В. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації банками ресурсної політики: монографія / О.В. Дзюблюк. – Тернопіль : Астон, 2012. 242 с.

21. Дробозіна Л.О. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит: навч. посібник / Л.О. Дробозіна, Л.П. Окунена та ін.; під ред. Л.О. Дробозіна. Рівне.:Вертекс, 2011. 352 с.
22. Дрогоруб І.В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку» / І.В. Дрогоруб // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». № 25. 2014. С. 104-108.
23. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків: навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. Суми: Університетська книга, 2007. 523 с.
24. Зверук Л.А. Управління ресурсною базою банків: методичні засади та механізм реалізації / Л.А. Зверук, В.І. Курінська // Бізнесінформ. №10. 2016. С. 271-276.
25. Землячов С.В. Сутність, джерела формування та значення ресурсної бази комерційних банків / С.В. Землячов // Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfbi/2009_3/Magazine_03_09_st12_pp6874.pdf
26. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення [Текст]: монографія / В. В. Коваленко, К.Ф.Черкашина. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 153 с.
27. Коваленко В. В. Управління фінансовими ресурсами банку: сутність та принципи. URL: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/67-72.html>.
28. Коцовська, Р.Р. Банківські операції: навч. посіб. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. К. : Знання, 2010. 390с.
29. Криклій О. А. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. / О. А. Криклій, І. В. Сало. Суми: Університетська книга, 2007. 314 с.
30. Кутідзе Л. С. Структура залучення фінансових ресурсів комерційним банком: деформація під впливом світової фінансової кризи / Л. С. Кутідзе, О. А. Гранько. – 2009. С.131-139.

31. Карчева Г.Т. Оцінка ефективності управління активами і пасивами банків України / Карчева Г.Т. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgi_irbis_64.exe?C21COM=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/econprog_2011_1_8.pdf
32. Коваль С. Теоретичні аспекти фінансових ресурсів банку / С. Коваль // Світ фінансів. №2. 2011. С. 82-91.
33. Колодізев О.М. Фінансовий потенціал банку: сутність, методи оцінювання, інструменти протидії легалізації доходів,отриманих злочинним шляхом: монографія / О.М. Колодізев, О.В. Лебідь, О.В. Зуєва. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 238с.
34. Корольова Н.М. Проблеми розвитку банківської системи України в сучасних умовах / Н.М. Корольова // Збірник наукових праць ДЕПУТ. Серія "Економіка і управління". 2015. Вип. 32. С. 235–244.
35. Кочетигова Т.В. Економічна сутність та необхідність формування фінансових ресурсів комерційного банку / Т.В. Кочетигова, Д.О. Пяничук // Гроші, фінанси і кредит. №16. 2017. С.726-729.
36. Ларіонова К.Л. Оцінка ресурсного потенціалу банку / К.Л. Ларіонова, С.А. Возна // Вісник Хмельницького національного університету. Хмельницький. ХНУ.: 2014. №5, Т.1. С. 99-104.
37. Ларіонова К.Л. Механізм формування власного капіталу банку / К.Л. Ларіонова, С.В. Безвух // Вісник Хмельницького національного університету, 2017. №6. Т.2. С. 152-159.
38. Латишева І.Л. Організація управління фінансовими ресурсами банку. / І.В. Латишева, І.В. Павленко О.П. Управління залученими ресурсами комерційного банку: сутність, методи та джерела фінансування / О.П. Павленко, С.І. Журбенко // «Молодий вчений». № 11 (38). 2016. С. 643-647.
39. Луців Б. Л. Інвестиційна політика банків : навч. посіб. / Б. Л. Луців, А. О. Тимків. – Тернопіль : Екон. думка, 2010. 266 с.

40. Матлага Л. О. Перспективи оптимізації управління власним капіталом банків в Україні. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vsuem/2010_2/pdf/Vovkanych.pdf.
41. Михайловська І. М. Банківські операції: навч. пос. / І. М. Михайловська, А. В. Олійник. – Львів: Магнолія, 2011. 646 с.
42. Міщенко В.І. Банківські операції: Підручник / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренева. 2-е вид., переробл. і доп. К. : Знання, 2007. С. 87 - 89
43. Онищенко Ю.І. Проблеми формування ресурсної бази банків України / Ю.І. Онищенко, М.О. Коробченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. №30 (Ч.2) С. 84-89.
44. Прасолова С. П. Банківські операції : навч. посіб. та практ. / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко К. : «Центр учбової літератури», 2013. 568 с.
45. Присяжнюк О. П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків України. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_31/11_31_27.pdf.
46. Савлук С. М. Економічні засади аналізу руху власного капіталу банків // Формування ринкових відносин в Україні. 2010. №5. С. 58-61.
47. Сокиринська Ю. І. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник. /за ред. І.Г.Сокиринської, Т.О.Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.
48. Торконяк Н. М. Стратегічний аспект управління фінансовими ресурсами банку / Н. М. Торконяк // Фінанси, грошовий обіг і кредит. 2012. № 1 (37). 136
49. Шульга К. В. Аналіз операцій із залучення коштів на міжбанківському ринку. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2012_18/u1218shu.pdf.
50. Шевцова М.Ю. Оптимізація формування ресурсної бази банку / М.Ю. Шевцова, Г.Е. Бурчак // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». 2011. №5(3). С.161-170.

51. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (стратегічні принципи) серпень 2020р. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/20200814%20SOB%20Strategy.pdf>.
52. Стратегія розвитку Ощадбанку за 2018 – 2022 роки. URL: <https://www.oschadbank.ua/zvit/doc/Oschadbank%20Strategy%202018-2022.pdf>
53. Фінансова звітність АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist>
54. Національний банк України. Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>